

Rigsdagstidende.

1850. Forhandlingerne paa Folkethinget. № 110.

32te Møde.

Livsdagen den 12te Marts.

(Fortf.)

Begner (fortf.) Det er rigtigt, at de, som have Gavn af en Ting, komme til at betale Noget herfor. Skal der skaffes Agtelse for og Lyst til Oplysning og Dannelse, saa stæer det ikke ved at tilbyde Dannelsen gratis, men ved at lade den koste Penge; de materielle Goder eller Penges Værdi kjender Landalmuen; disse maa ombyttes for aandelige Goder, dersom der skal føles Trang til og vindes Kjærlighed for disse. Det gjælder her som i Almindelighed: først med Dpoffrelse for en Ting kommer Kjærlighed til den. Jeg har ei imod, at det lærde Skolevæsen har i dette Tilfælde Hjælp af Communen, naar de kun selv ogsaa hjælpe til; Forældrene paa Landet bør lære engang, at de ere pligtige, forsaavidt de have Gyne dertil, at offre Noget paa deres Børns Underviisning. Derfor forlanger jeg efter mit Forslag, at Communen eller Børnenes Forældre idetmindste skulle give ligesaa meget til Forbedring i Skolelærernes Løn, som man nu vil tage fra de lærde Skoler. Stæer dette ikke — som det da ikke gjør — stæder man Underviisningsfagen og kommer ind paa et falskt og farligt Princip. Noget ganske Andet er det med høiere Skoler, som ere Landet tiltænkt, hvad man nu vil kalde dem, Algerdyrkningskoler eller Landbohøiskoler; her maa Staten træde til. Fremdeles har man hørt Glæde over, — som man har udtrykt sig — at Cultusministeren er traadt op mod det lærde Skolevæsen, eller som det ogsaa kaldes, det lærde Væsen eller Uvæsen; navnlig forekommer det mig, at der er udtalt Uvillie mod Universitetet og den videnskabelige Dannelse. Gerved dukker en heel Lanke tæke op, som man tidt seer og hører; men som jeg, som ikke her henhørende, ikke skal gaae ind paa og videre forfølge. Man søger at finde Modsatning mel-

tem den saakaldte „Folkeskole“ og andre Skoler, og ved hiin forstaaes da kun Landsbyskolestolen. Denne Modsatning anseer jeg for falsk; vore lærde Skoler og Universitetet ere ligesaa folkelige, de ere lige tilgængelige for Alle, og enhver Dannelse og Underviisning maa bygges paa det Samme. Det skulde gjøre mig mig ondt, om vor første Rigsdag skulde træde op mod vor hele Dannelse og Kultur. Jeg vil derfor ønske, at dette Lovforslag maa gaae ud paa at forbedre Skolelærernes Kaar, og ikke ud paa at lade de lærde Skoler gjøre Communen Forringer. Loven bør anvendes til Bedste for Skolelærerne, men ei bruges til, som de fremsatte Endringsforslag synes at antyde, at træde op imod det lærde Skolevæsen og de lærde Skoler og den saakaldte videnskabelige Dannelse. Ogsaa synes det mig paafaldende og noget uforstaaeligt, at man raaber paa, at Almueskolelæreren skal endelig have Forbedring i sin usle Løn, og naar man saa tilbyder ham en saadan, om end kun mindre Forbedring, saa maa han ei faae den, fordi han skal have noget Mere. Men hvorfra da tage det? Naar Beboerne ere saa villige til at give, som der paastaaes, saa kunne de sagtens yde denne lille Skjærv. Men man vil snart faae at see, at det vil have de største og uoverstigelige Vanskeligheder, paa de fleste Steder at skaffe den ønskede Forbedring tilveie i Skolelærernes Kaar. Hvorfor da afvise en Forbedring, som her gives Leilighed til? Her forekommer mig at være et Fingerpeg; men jeg veed dog ikke ret hvilket, da de mange Bemærkninger, der ere faldne i al sin Almindelighed om denne Sag, synes mig noget usikre og tvetydige; men det stiller sig dog saaledes for mig, som om der var en vis Lyst tilstede, til at afvise Reformen og Forbedringen paa det givne historiske Grundlag, for at stræbe efter det Uopnaaelige. Det